Oksana Kysla – *Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education, T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine).*

Research interests: *psychological and pedagogical, methodics training of pre-service primary school teachers; introduction of innovative technologies.*

Оксана Кисла – *кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (Чернігів, Україна).*

Наукові інтереси: *психолого-педагогічна, методична підготовка майбутніх учителів початкових класів; впровадження інноваційних технологій.*

ORCID: 0000-0002-6267-6693
E-mail: oshagro@gmail.com

Nataliia Streletska – *Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education, T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine).*

Research interests: *modern information technologies in education, vocational education; vocational education; methods of teaching computer science.*

Наталія Стрілецька – *кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (Чернігів, Україна).*

Наукові інтереси: *сучасні інформаційні технології навчання; професійна освіта; методика навчання інформатичної освітньої галузі.*

ORCID: 0000-0002-0330-0952
E-mail: smixnat@gmail.com

© Kysla O., Streletska N., 2025

DOI: 10.58407/NI.25.1-2.5

THE PECULIARITIES OF THE FUTURE PRIMARY EDUCATION MASTERS' RESEARCH COMPETENCE FORMATION IN THE PROCESS OF THE PROFESSIONAL TRAINING

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

The purpose of the article *is to theoretically substantiate the content and reveal the peculiarities of the future primary education Masters' research competence formation in the process of their professional training.*

Methodology. *The study used theoretical analysis of regulatory documents, psychological and pedagogical, methodics literature to clarify the state and prospects of solving the outlined problem; systematization and generalization of scholars' views on the concept of «the research competence» and its formation, analysis of the experience of organizing the scientific and research practice in higher education institutions, which made it possible to outline the content and characterize the essence of the research competence in the applicants for higher education as well as the peculiarities of its formation.*

Scientific Novelty. *The study systematizes scientific approaches to defining the concept of «the research competence», identifies its essential characteristics. It clarifies the stages of the research competence formation and presents the experience of organizing the scientific and research practice as a key component of the Masters' research competence formation, defines its purpose, objectives, and content. The article substantiates and reveals the peculiarities of the primary education Masters' research competence formation based on the experience of work at T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium».*

Conclusion. *Based on the analysis of the scientific works, «the future primary education Masters' research competence» is defined as a key integrative characteristic of a specialist, encompassing the ability to design and organize scientific research, practically apply modern conceptual and methodological knowledge, and adhere to principles of collaborative research in the field of pedagogy. Additionally, the research competence establishes the foundation for scientific research activities in education, contributing to professional self-determination and self-realization in solving current problems.*

The formation of the research competence consists of the following stages: initial engagement into research activities; active participation in in research work; work on a qualification study; further development of the research competence.

It has been proven that one of the important directions of developing the future primary education Masters' research competence is the implementation of the scientific and research practice, which can be successfully realized through the availability of material and technical resources, academic staff, and subject-subject relationships between teachers and students, etc.

Overall, the peculiarities of the process of the research competence formation are illustrated through the experience of training the primary education Master students at T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», which includes innovative forms and methods (project work, scientific seminars and conferences, work in educational and research laboratories, participation in academic mobility programs and active work of the Council of Young Scientists, introduction of specialized research-oriented courses, and attendance at the events aimed at forming the academic integrity).

Keywords: *Master of primary education; professional training; research competence; research practice.*

Мета статті *– теоретичне обґрунтування змісту та розкриття особливостей формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти в процесі професійної підготовки.*

Методологія. *У науковому дослідженні використано теоретичний аналіз нормативних документів, психолого-педагогічної, методичної літератури для з'ясування*

стану та перспектив вирішення окресленої проблеми; систематизація та узагальнення поглядів науковців щодо поняття «дослідницька компетентність» та її формування, аналіз досвіду організації науково-дослідної практики у ЗВО, що дало можливість окреслити зміст та схарактеризувати сутність дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти, а також особливості її формування.

***Наукова новизна**. У дослідженні систематизовано наукові підходи до визначення поняття «дослідницька компетентність», виокремлено її сутнісні характеристики. Уточнено етапи формування дослідницької компетентності. Презентовано досвід організації науково-дослідної практики як важливої складової формування дослідницької компетентності магістрантів, визначено її мету, завдання та зміст. Обґруновано зміст та розкрито особливсті формування дослідницької компетентності магістрів початкової освіти на основі досвіду роботи в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.*

***Висновок.** На основі аналізу наукових праць, «дослідницьку компетентність майбутніх магістрів початкової освіти» визначено як ключову інтегративну характеристику фахівця, що охоплює здатність до проєктування та організації наукових досліджень, практичне застосування сучасних концептуальних і методологічних знань, а також принципів колективного дослідження у сфері педагогіки. Окрім цього, дослідницька компетентність створює основу для науково-дослідницької діяльності в освіті, сприяючи професійному самовизначенню та самореалізації для вирішення актуальних завдань.*

Формування дослідницької компетентності складається з таких етапів, як початкове входження в дослідницьку діяльність; активна участь у науково-дослідній роботі; робота над кваліфікаційним дослідженням; подальший розвиток дослідницької компетентності.

Доведено, що одним із важливих напрямів розвитку дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти є впровадження науково-дослідної практики, успішна реалізація якої можлива за наявності матеріально-технічної бази, науково-педагогічних кадрів, суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачами та студентами тощо.

Загалом особливості процесу формування дослідницької компетентності розкрито на прикладі досвіду підготовки магістрів початкової освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, що охоплює інноваційні форми й методи (проєктна діяльність, наукові семінари та конференції, робота в навчально-наукових лабораторіях, участь у програмах академічної мобільності та активна діяльність Ради молодих вчених, впровадження спеціальних навчальних курсів науково-дослідного спрямування, відвідування заходів, спрямованих на формування академічної доброчесності).

***Ключові слова:** магістр початкової освіти; пофесійна підготовка; дослідницька компетентність; науково-дослідна практика.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Професійна діяльність учителів початкових класів в умовах сьогодення є багатоаспектною й поліфункціональною, спрямованою на розв'язання широкого спектра змістових, процесуальних, особистісних завдань. Вона вимагає вміння пізнавати, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проєктувати, моделювати і на основі цього обирати найбільш доцільні способи вирішення проблем, використовувати інновації в процесі діяльності (*Професійний Стандарт*, 2024).

Модернізація вищої педагогічної освіти, інноваційні процеси в науці та педагогічній практиці потребують сформованості в здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» принципово нових компетенцій, здібностей та соціокультурного досвіду, що дозволили б студентам стати конкурентоспроможними на ринку праці й адаптивними до швидких змін у суспільстві. Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня (далі – Стандарт) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта передбачається формування у здобувачів спеціальної компетентності – «здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти» (*Стандарт Вищої Освіти*, 2024).

Метою фахової підготовки майбутніх магістрів початкової освіти в закладі вищої освіти (далі – ЗВО) є не лише набуття

інтегральної, загальних та фахових компетентностей, унормованих освітньою програмою, а й формування їх особистісного та професійного самовизначення, активної життєвої позиції щодо професійного самовдосконалення, готовності до творчої професійної самореалізації, саморозвитку, побудови власної освітньої траєкторії.

З огляду на це сучасна професійна підготовка в закладі вищої освіти повинна бути зорієнтована на формування не лише професіонала-практика, а також і на професіонала-дослідника, здатного легко адаптуватися до нових умов, знаходити рішення нагальних практичних проблем через володіння дослідницькими вміннями (Кисла, 2015).

Освітня програма підготовки магістрів початкової освіти містить дві складові – освітню та науково-дослідницьку. Освітня складова передбачає поглиблену фахову підготовку, набуття досвіду, застосування її результатів з метою розв'язання практичних професійних проблем. Науково-дослідницька складова має сформувати дослідницьку компетентність майбутніх учителів початкових класів, що проявляється в ціннісному ставленні до професійної та дослідницької діяльності та передбачає володіння майбутніми фахівцями методологією і методами дослідницької діяльності, що дозволяє обґрунтовувати і реалізовувати на практиці професійні функції, визначені стандартом (Кисла, 2015).

Для майбутніх магістрів усе більшого значення набувають такі якості особистості, як готовність до самоуправління, здатність здійснювати пошукову діяльність, оволодівати новими знаннями, бачити перспективи і планувати стратегію розвитку освітньої сфери, будувати траєкторію свого розвитку й розвитку учнів.

Дуже важливо для майбутнього фахівця сформувати ціннісне ставлення до використання наукових методів у своїй професійній діяльності, адже вирішення проблем, з якими стикаються у своїй практиці педагоги, значною мірою залежить від того, чи здатні вони в ході вирішення цих проблем використовувати наукові підходи й методи. Науково-дослідна діяльність дає можливість аналізувати ефективність практичних дій, виявляти проблеми на етапі прийняття рішень, що в результаті удосконалює практику.

Таким чином, формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти стає домінантним у процесі професійної підготовки у ЗВО.

У зв'язку з цим актуалізується проблема формування дослідницької компетентності майбутніх учителів початкових класів, що здобувають ОС «магістр».

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. У дослідженнях, присвячених особливостям підготовки студентів магістратури у ЗВО, особливий інтерес становлять роботи, у яких аналізується дослідницька компетентність здобувачів освіти (Головань & Яценко, 2012; Кайдалова та ін., 2017; Кисла, 2015; Лучанінова, 2022; Омельяненко, 2014; Чистякова, 2016; Amirova et. al., 2020; Davidson & Palermo, 2015).

Проблеми організації дослідницької діяльності як складової професійної підготовки фахівців у закладі вищої освіти відображено в роботах О. Біди (2017), Ж. Білик та ін. (2023), Л. Бондаренко (2017), Т. Житомирської (2023), К. Степанюк (2012), С. Сисоєвої та Л. Козак (2016) та ін. Науковці розкривають роль дослідницької діяльності у розвитку професійних якостей здобувачів освіти, обґрунтовують форми і методи її організації.

Процес формування дослідницької компетентності в системі підготовки майбутніх учителів досліджують Г. Бондаренко (2021), М. Головань та В. Яценко (2012) та ін. Теоретичне обґрунтування моделей формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців у освітньому процесі ЗВО подано в роботах С. Архипової (2018), А. Боровика (2023), Н. Осипової та ін. (2014).

Аналіз наукових розвідок засвідчив, що в працях науковців обґрунтовуються окремі аспекти проблеми формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів. При цьому недостатньо відображено зміст та специфіку формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти в процесі їхньої професійної підготовки, зокрема під час науково-дослідної практики, що актуалізує зазначену проблему.

Метою статті є теоретичне обґрунтування змісту та розкриття особливостей формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти в процесі професійної підготовки.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та/або експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. Для проведення дослідження застосовано комплекс методів: теоретичний аналіз нормативних документів – положень Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (далі – НУЧК), психолого-педагогічної, методичної літератури для з'ясування стану та перспектив вирішення окресленої

проблеми; систематизація та узагальнення поглядів науковців щодо формування дослідницької компетентності, аналіз досвіду організації науково-дослідної практики в ЗВО, зокрема в НУЧКу, що дало можливість окреслити зміст та схарактеризувати сутність дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти, а також особливості її формування.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розглянемо концептуальні підходи до розуміння поняття «дослідницька компетентність», висвітлені у наукових працях останніх років.

Так, М. Головань та В. Яценко (2012) «дослідницьку компетентність» трактують як цілісну, інтегративну якість особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід діяльності дослідника, ціннісні ставлення та особистісні якості і виявляється в готовності і здатності здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, застосування творчого підходу в цілепокладанні, плануванні, прийнятті рішень, аналізі та оцінці результатів дослідницької діяльності (с. 61).

Науковиці С. Сисоєва та Л. Козак (2019), досліджуючи формування дослідницької компетентності у викладачів ЗВО, зазначають, що це – інтегрована особистісно-професійна якість фахівця, яка відображає мотивацію до наукового пошуку, рівень володіння методологією педагогічного дослідження, особистісно значущими якостями дослідника, зокрема такими, як інноваційне мислення, здатність до творчої та інноваційної діяльності.

Дослідницька компетентність передбачає розвиток здібностей і особистісних рис майбутнього магістра, що зумовлюють науковий характер професійної діяльності, визнання наукової діяльності як цінності, спрямованої на пошук нестандартних і ефективних рішень, а також сформованість необхідних дослідницьких умінь і навичок та оволодіння майбутніми фахівцями методологією і методами дослідницької діяльності (Кисла, 2015).

Погоджуємося з думкою М. Голованя та В. Яценка (2012) про те, що дослідницька компетентність є наслідком саморозвитку студента, його особистісного зростання, цілісної самоорганізації і синтезу свого пізнавального, діяльнісного і особистісного досвіду.

Варто зазначити, що в зарубіжній та вітчизняній літературі «дослідницька компетентність» розглядається як складова професійної компетентності, а також як невід'ємний компонент загальної та професійної освіти. Проте, більшість науковців виділяє дослідницьку компетентність як ключову або ототожнює її з методологічною компетентостями (Лучанінова, 2022; Чистякова, 2016; Штонда та ін., 2022).

Узагальнюючи думки науковців, під «дослідницькою компетентністю» розумітимемо інтегративну характеристику особистості, яка передбачає володіння методологічними знаннями, технологією дослідницької діяльності та готовність до впровадження їх у власній професійній діяльності.

Поняття «дослідницька компетентність здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» «науковці визначають через взаємозв'язок інтегральної, ключових загальних та фахових компетентностей, що формують його зміст. При цьому інтегральна та ключові загальні компетентності інваріантні, тобто спільні для будь-якої професійної діяльності здобувача ступеня вищої освіти, а фахові – змінюються залежно від напряму підготовки і містять готовність до конкретної професійної діяльності, у даному випадку педагогічної з науково-дослідною спрямованістю. Відповідно до освітньої програми спеціальності розвиток фахових компетентностей майбутніх магістрів початкової освіти відбувається у процесі їх навчальної діяльності, практичної підготовки на базі ЗЗСО, а також під час роботи над кваліфікаційним дослідженням.

На підставі узагальнення наукового доробку вчених нами запропоновано визначення поняття «дослідницька компетентність майбутніх магістрів початкової освіти» як важливої інтегративної якості, стійкої характеристики майбутнього фахівця, що передбачає здатність проєктування та організації наукових досліджень, застосовування на практиці передових концептуальних та методологічних знань і принципів дослідження в педагогічній галузі, а також створення підґрунтя для проведення науково-дослідницької роботи в освітній сфері, що забезпечує самовизначення, самореалізацію у вирішенні проблем професійної діяльності.

Невід'ємною складовою наукової діяльності НУЧКу є науково-дослідницька робота здобувачів освіти, що окреслено Положенням про випускну (кваліфікаційну) роботу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (2024) та Положенням про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (2023). Вона забезпечує інтеграцію освіти і

науки та є першим етапом у підготовці наукових кадрів. Її основною метою є одержання і використання нових наукових знань для створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів (*Положення про Організацію*, 2023).

Робота над формуванням дослідницької компетентності майбутніх учителів початкових класів здійснюється протягом усього періоду навчання в НУЧКу, починаючи з І курсу, як на бакалавраті, так і в магістратурі (Strilets et. al., 2020; Стрілецька & Пучков, 2023). Але саме в магістратурі формуються такі складові дослідницької компетентності, як здатність аналізувати результати наукових досліджень та застосовувати їх під час вирішення конкретних освітніх та дослідницьких завдань; готовність використовувати індивідуальні креативні можливості для оригінального вирішення дослідницьких завдань; готовність самостійно здійснювати наукове дослідження із застосуванням сучасних методів науки (Лучанінова, 2022).

Для розвитку дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти важливо забезпечити відповідні умови для навчання та роботи з науковою літературою, методами та техніками досліджень.

Особливе місце в освітній програмі підготовки магістрів відведено такому виду роботи, як науково-дослідна практика, що є частиною багатокомпонентної системи формування дослідницької компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Згідно з Положенням (2023) метою науково-дослідної практики є набуття здобувачами вищої освіти досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, проведення досліджень, добір фактичного матеріалу для написання наукових проєктів (с. 3).

Основними завданнями науково-дослідної практики магістрантів є:

– ознайомлення з сучасним станом освітнього процесу та передовим педагогічним досвідом у галузі початкової освіти;

– інтеграція знань із психолого-педагогічних дисциплін;

– виховання професійно-значущих якостей особистості здобувача, потреби у педагогічній самоосвіті;

– вироблення власного, творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

– формування умінь проводити наукове дослідження, критично аналізувати його результати, оформлювати їх у вигляді наукових публікацій, дотримуючись принципів академічної доброчесності, презентувати результати своєї роботи (Лимар, 2020).

Зміст науково-дослідної практики орієнтований на формування готовності до професійної діяльності, яка надалі перетворюється на компетентність та професіоналізм (Гончаренко, 2017).

Початкове входження в дослідницьку діяльність передбачає вивчення та аналіз літературних джерел науково-методичного спрямування, знайомство з методами науково-дослідної роботи, формулювання мети, завдань та проблеми дослідження. Наступним етапом є підготовка тез, статей, доповідей та виступів на науково-практичних конференціях. Це дозволить майбутнім педагогам розвинути навички логічно, правильно, аргументовано будувати усне та письмове наукове мовлення, а також здібності презентації наукових результатів. Пізніше, під час науково-дослідної практики, магістранти набуватимуть навичок самостійної організації експерименту та обрання способів перевірки його ефективності. Головним результатом дослідницької діяльності є завершене кваліфікаційне дослідження, що є сукупністю науково обґрунтованих фактів, отриманих, зокрема, в ході науково-дослідної практики. Усе це свідчить про сформованість у магістрантів навичок наукової роботи.

Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» як вид наукового дослідження реалізує кваліфікаційну функцію, що полягає в демонстрації рівня кваліфікації дослідника, уміння ним самостійно здійснювати науковий пошук та вирішувати конкретні наукові завдання.

Варто зазначити, що на кожному етапі науково-дослідної практики доцільно застосовувати різноманітні технології та методи навчання. Так, спочатку при вивченні й аналізі літературних джерел, знайомстві з методами наукових досліджень, формулюванні категоріального апарату дослідження передбачається індивідуальна робота магістранта з науковим керівником. Уже на цьому етапі важливо грамотно скласти індивідуальний план роботи студента з урахуванням його індивідуальних особливостей, освітніх

потреб та наявності практичного досвіду за фахом.

Активна частина науково-дослідної практики містить підготовку тез доповідей, написання статей та виступів на конференціях. На цьому етапі необхідно орієнтуватися на групові форми навчання, що дозволяють розвинути необхідні майбутньому вчителю початкових класів уміння, як-от: ораторського мистецтва, ведення дискусій, відстоювання власної думки, захисту результатів наукової роботи та ін. Тут важливу роль відіграють тренінгові методи, проблемне та проєктне навчання.

До науково-дослідницької роботи ми відносимо участь здобувачів вищої освіти у конференціях, «круглих столах», вебінарах, де відбувається обговорення актуальних проблем освіти та можливі виступи студентів з висвітленням питань кваліфікаційного дослідження. Дослідницька складова передбачена також під час діяльності студентів у групових проєктах та їхньої публічної презентації. Такі форми роботи бажано використовувати як в межах навчальних дисциплін професійного спрямування, так і як напрям неформальної освіти, що є компонентом саморозвитку студентів.

Одним із видів апробації результатів кваліфікаційної роботи ми пропонуємо виступ магістрантів на засіданні метод-об'єднання вчителів під час виробничо-педагогічної практики у школі.

Важливу роль у підготовці магістрів до науково-дослідної діяльності ми відводимо практико-орієнтованим освітнім заходам: майстер-класам, відкритим заняттям, гостьовим лекціям із запрошенням провідних науковців, педагогів-практиків, представників роботодавців та органів державної влади, які володіють досвідом інноваційних перетворень в освіті в Україні.

Заключний етап науково-дослідної практики передбачає завершення збору матеріалів для написання кваліфікаційної роботи. Тут доцільно поєднувати індивідуальну та групову роботу магістрантів. Також необхідна критична оцінка отриманих результатів на групових консультаціях, зборах, особливу увагу слід приділити методиці організації наукової дискусії, виявленню конкретних зауважень та формулюванню рекомендацій.

Зауважимо, що кваліфікаційні дослідження студентів, які вже працюють за фахом і мають практичний досвід роботи, присвячені опису власної методики, системи роботи, опису практичного досвіду. Важливо організовувати зустрічі, на яких майбутні магістри-практики могли б поділитися досвідом роботи зі студентами бакалаврату.

Оскільки науково-дослідна практика проводиться в кілька етапів упродовж семестру, безвідривно від освітнього процесу, то діагностика результатів має так само відбуватися впродовж семестру.

За таких обставин слід застосовувати рейтингову систему оцінювання, що базується на комплексній оцінці діяльності магістранта. Так, за кожний вид виконаної роботи магістрант отримує певний бал або від наукового керівника, або від викладачів, задіяних у науково-дослідній практиці. Заключне оцінювання сформованості дослідницької компетентності відбувається під час підсумкової атестації – захисті кваліфікаційної роботи. Магістрант має продемонструвати сформовані науково-дослідницькі компетентності, зокрема знання, уміння та навички, набуті в процесі навчання, у тому числі під час проходження науково-дослідної практики, а також захистити результати свого магістерського дослідження.

Зазначимо, що для успішної реалізації науково-дослідної практики необхідні відповідні умови: наявність сучасної матеріально-технічної бази та науково-методичної літератури, володіння інноваційними освітніми технологіями, в тому числі – цифровими, вільний безперервний доступ до освітніх та наукових матеріальних та віртуальних ресурсів, зв'язку з науковими установами, освітніми закладами та реальними роботодавцями.

Однією з головних умов є співпраця магістрантів з висококваліфікованими науково-педагогічними кадрами, які мають досвід в обраній тематиці магістерських досліджень та наукові публікації в даній сфері.

Не менш важливим в організації науково-дослідної практики є суб'єкт-суб'єктні відносини між викладачами та магістрантами, які набувають рис співробітництва, співтворчості, партнерства. Так, функції наукового керівника мають бути переважно організаторськими та стимулювальними, а не інформаційно-контролювальними: він спрямовує та допомагає вибрати правильний напрям у дослідницькій роботі, магістрант же самостійно повинен «здобувати» необхідні знання, спираючись на свій суб'єктивний досвід та особисті якості. Цей підхід дозволяє підготувати педагога-дослідника, здатного здійснювати науковий пошук вирішення сучасних проблем професійної освіти.

Процес формування дослідницької компетентності магістрантів у ЗВО містить не лише виконання та захист кваліфікаційного дослідження, а також вивчення спеціальних навчальних курсів науково-дослідного характеру. ОП «Початкова освіта» підготовки магістрів в НУЧКу передбачає обов'язковий освітній компонент «Технологія науково-педагогічного дослідження», метою якого є формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які б дозволили їм адекватно і ефективно використовувати одержані знання з методології, методики та організації науково-педагогічного дослідження у своїй професійній діяльності (Міненок, 2020). Важливим аспектом є прийняття майбутнім фахівцем норм та етики наукової діяльності (Strilets et. al., 2020). Обов'язково здобувачі освіти на першому році навчання ознайомлюються з університетським Положенням про академічну доброчесність (2024). Як різновид неформальної освіти майбутні магістри проходять онлайн-курс на платформі Prometeus «Академічна доброчесність» і отримують сертифікат за результатами навчання. За участі фахівців із Наукової бібліотеки НУЧКу для здобувачів ОС «Магістр» проводиться семінар про особливості перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат, використання програми Strike-Plagiarism для виявлення текстових запозичень, особливості роботи системи для автоматизованої перевірки текстових документів на унікальність.

Формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів початкової освіти в НУЧКу здійснюється через різноманітні форми та підходи:

– Проєктна діяльність: здобувачі освіти можуть працювати в групах, щоб розробити та реалізувати проєкт з використанням наукових методів (Стрілецька & Пучков, 2023).

– Наукові семінари та конференції: на факультеті щорічно проводиться студентська наукова конференція з актуальних питань педагогіки, щоб допомогти здобувачам освіти ознайомитися зі світовими трендами та відомими науковими дослідженнями. Здобувачі освіти також можуть брати участь у таких заходах, щоб презентувати власні дослідження.

Так, у 2024 році на факультеті дошкільної, початкової освіти і мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка проведено Всеукраїнську науково-практичну студентську конференцію «Теорія і практика сучасної освіти та науки в Україні у світлі ідей К.Д. Ушинського (1823/1824–1870/1871)», у якій взяло участь понад 130 студентів-учасників; у 2025 році на факультеті відбулася Всеукраїнська науково-практична студентська конференція «Інновації та традиції в освіті: історичний досвід і сучасні виклики розвитку дошкільної, початкової, мистецької освіти та культури», на якій представили свої дослідження близько 140 студентів-учасників.

– Навчально-наукові лабораторії: на факультеті створено 5 навчально-наукових лабораторій, дві з яких виконують роль бази проведення науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта» під керівництвом викладачів та науковців (лабораторія Нової української школи на базі Чернігівської загальноосвітньої школи І ступеня № 25 та STEM-лабораторія, на базі ЗЗСО № 35 та ЗДО № 75 м. Чернігова), що сприяє набуттю практичних навичок студентів з дослідницької діяльності.

– Програми академічної мобільності: здобувачі освіти можуть брати участь у програмах академічної мобільності в закладах, з якими підписано угоди про співпрацю, де вони набувають практичний досвід та дізнаються про технології й методи наукової діяльності. Так, у 2023/2024 та 2024/2025 н.р. на факультеті здійснювалася академічна мобільність студентів у межах країни з метою вивчення вибіркових дисциплін викладачів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Ніжинського державного педагогічного університету імені Миколи Гоголя, а також міжнародна академічна мобільність за програмою семестрового обміну студентів до Поморської Академії (м. Слупськ, Польща).

Створенням сприятливого середовища щодо розвитку наукового потенціалу студентів, їхньої дослідницької компетентності опікується Рада молодих учених факультету дошкільної початкової освіти і мистецтв (далі – РМВ), заснована в 2024 році. До її складу входять викладачі, аспіранти та магістранти факультету. РМВ координує інноваційну, науково-дослідну роботу всіх студентів, які навчаються за різними освітньо-професійними програмами, та спрямовує їхні дії на організацію та удосконалення наукових досліджень через залучення студентів до гостьових лекцій та семінарів із провідними науковцями країни, науково-практичних конференцій, вебінарів тощо.

Отже, узагальнивши досвід роботи, нами визначено такі основні етапи формування дослідницької компетентності май-

бутніх магістрів початкової освіти в межах професійної підготовки:

1. *Початкове входження в дослідницьку діяльність (навчання на бакалавраті та початок навчання в магістратурі):* ознайомлення із сучасним станом освітнього процесу та передовим педагогічним досвідом; вивчення та аналіз наукових джерел; знайомство з методами науково-дослідної роботи, з нормами та етикою наукової діяльності, принципами академічної доброчесності, засвоєння ОК дослідницького спрямування.

2. *Активна участь у науково-дослідній роботі (основний етап формування практичних навичок):* формулювання мети, завдань та проблеми дослідження; інтеграція знань з психолого-педагогічних дисциплін у контексті дослідження; самостійна організація експерименту та обрання способів перевірки його ефективності. набуття навичок критичного аналізу результатів дослідження та їх оформлення у вигляді наукових публікацій; презентація результатів своєї роботи на наукових заходах; вироблення власного творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

3. *Робота над кваліфікаційним дослідженням (завершальний етап, демонстрація сформованої компетентності):* завершення збору матеріалів для написання кваліфікаційної роботи (часто відбувається під час переддипломної практики); оформлення результатів дослідження у вигляді завершеної кваліфікаційної роботи; публічний захист кваліфікаційної роботи як демонстрація сформованих дослідницьких компетентностей.

4. *Подальший розвиток дослідницької компетентності (після завершення навчання):* застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності; участь у наукових заходах, публікація результатів власних досліджень; постійне самовдосконалення та підвищення кваліфікації у сфері науково-педагогічних досліджень.

Слід зазначити, що ці етапи не завжди є чітко розмежованими і можуть перетинатися, а формування дослідницької компетентності є безперервним процесом, що триває протягом усього періоду навчання та професійної діяльності.

Висновки. Сформованість дослідницької компетентності передбачає володіння не лише методичними знаннями, а й практичними та дослідницькими навичками такими, як-от: робота з науковою літературою професійної спрямованості, законодавчо-нормативною базою, що постійно змінюється; застосовування методів наукових досліджень; логічно правильно, аргументовано висловлювання усно і письмово в науковому стилі; публічних виступів, доведення своєї думки; проведення педагогічного експерименту, оцінки та корекції його результатів; визначення сучасних проблем освіти та самостійного пошуку творчих шляхів вирішення нестандартних професійних завдань.

Формування дослідницької компетентності є багатоетапним процесом, який охоплює весь період навчання у закладі вищої освіти, проте особливого значення набуває на рівні магістратури.

Ефективність формування дослідницької компетентності залежить від низки чинників, серед яких наявність відповідної матеріально-технічної бази, кваліфікованого науково-педагогічного супроводу, використання інтерактивних методів навчання та створення сприятливого науково-дослідницького середовища в закладі вищої освіти. Важливим є встановлення суб'єкт-суб'єктних взаємин між викладачами та студентами, де науковий керівник виступає в ролі консультанта та модератора наукового пошуку студента.

Магістрант може застосовувати та розвивати здобуті навички наукової діяльності, продовживши своє навчання на наступному ступені – підготовка кадрів вищої кваліфікації, де дослідницька компетентність відіграє ключову роль.

Таким чином, формування дослідницької компетентності є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти, що забезпечує їх готовність до інноваційної педагогічної діяльності, саморозвитку та успішної професійної самореалізації в умовах сучасного освітнього простору. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку та апробацію конкретних педагогічних технологій і методик, спрямованих на інтенсифікацію процесу формування дослідницької компетентності майбутніх учителів початкових класів на різних етапах їх професійної підготовки.

Список використаних джерел

Архипова, С. П. (2018). Формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів соціальної роботи у процесі професійної підготовки. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, *15*, 3–12. https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3043/3230

Біда, О. А. (2017). Зміст поняття «дослідницька компетентність» у вітчизняній та зарубіжній літературі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, *15,* 3–6. https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1915

Білик, Ж., Шаповалов, Є. & Шаповалов, В. (2023). Розвиток дослідницької компетентності майбутніх вчителів предмета «Основи здоров'я» із застосуванням STEAM-технологій. *Наукові записки Малої академії наук України*, *1*(26), 18–26. http://doi.org/10.51707/2618-0529-2023-26-03

Бондаренко, Г. П. (2021). Формування дослідницької компетентності як чинник удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, *1*(100), 46–56. https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-46-56

Бондаренко, Л. І. (2017). Діагностика сформованості дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*, *7*(2), 11–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2017_7(2)__4

Боровик, А. (2023). Модель формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя історії у процесі фахової підготовки. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*, *26*(55), 63–75. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/26_55_2023/Bulletin_26_55_Pedagogika_Borovyk.pdf

Головань, М. С., & Яценко, В. В. (2012). Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність». *Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі* (Вип. VII, с. 55–62). Видавничий відділ НМетАУ. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/57953/13/Holovan_Sutnis_zmist_poniattia.pdf;jsessionid=24D9BB2E87FE7CC82E36440D8D84027C

Гончаренко, Я. В. (2017, Травень 25-26). Науково-дослідна практика в системі підготовки магістрів спеціальності «Математика». В *Сучасні проблеми фізико-математичної освіти і науки*, тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (с. 118–119). Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.

Житомирська, Т. М. (2023). Формування дослідницької компетентності викладачів у освітній діяльності закладів освіти. *Інноваційна педагогіка*, *58*(1), 141–144. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_1/29.pdf

Кайдалова, Л. Г., Шварп, Н. В., & Савохіна, М. В. (2017). Формування дослідницької компетентності магістрантів спеціальності «Науки про освіту», освітньої програми «Педагогіка вищої школи». *Професійна освіта: проблеми і перспективи*, *12*, 134–140.

Кисла, О. Ф. (2015). Формування дослідницької компетентності студентів магістратури під час асистентської практики. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»*, *125*, 319–322.

Лимар, Ю. М. (Розроб.). (2020). *Робоча програма «Науково-дослідна практика»*. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. https://drive.google.com/file/d/1pTkdWhFHcTpFXi1yzjTnQUaapCCswpl8/view

Лучанінова, О. П. (2022). Сучасні підходи до розвитку дослідницької компетентності магістрів з професійної освіти у процесі підготовки кваліфікаційної роботи. *Імідж сучасного педагога*, *5*(206), 10–15. https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-10-15

Міненок, А. О. (Розроб.). (2020). *Робоча програма навчальної дисципліни «Технології науково-педагогічних досліджень»*. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. https://drive.google.com/file/d/1zp5t_wJT5oUQVdwUQ8KXnUmBeVrxXoDv/view

Омельяненко, Г. А. (2014). Дослідницька компетентність у структурі професійної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія «Педагогіка»*, *13*, 182–188. https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/ article/view/921

Осипова, Н. В., Вінник, М. А., & Тарасіч, Ю. Г. (2014). Модель формування дослідницької компетентності у майбутніх інженерів-програмістів. *Information Technologies in Education*, *20,* 150–159. http://www.ite.kspu.edu/webfm_send/798

Положення про академічну доброчесність в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. (2024). https://drive.google.com/file/d/1LBczFimbiTyDU90wxxRhwJaHojnGgZ8x/view

Положення про випускну кваліфікаційну роботу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. (2024). https://drive.google.com/file/d/1NLwuUZTW1vq8GUjAJvAjCvx0 b4ih1jDQ/view

Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. (2023). https://drive.google.com/file/d/1KtP5omFWL3Nl9i_HrVuU7YPhi3b3tl2d/view

Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України № 1225. (2024). https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity

Сисоєва, С. О., & Козак, Л. В. (2016). *Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи*. ВП «Едельвес».

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України № 480. (2024). https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/08.04.2024/013.Pochatkova.osvita-mahistr-480.vid%2008.04.2024.pdf

Степанюк, К. (2012). Дослідницька компетентність як складова дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи. *Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки»*, *9*, 272–275. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2012_9_53

Стрілецька, Н., & Пучков, І. (2023). Особливості проєктування та розроблення навчального курсу на платформі MOODLE. *New Inception*, *3-4*(13–14), 33–49. https://doi.org/10.58407/NI.23.3-4.3

Чистякова, І. А. (2016, Грудень 23-24). Дослідницька компетентність як складова професійної компетентності магістрів: досвід США. В *Становлення і розвиток педагогіки*, матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (с. 168–171). Гельветика.

Штонда, О. Г., Білецька, С. А., & Проскурня, О. І. (2022). Формування дослідницької компетентності магістрів педагогічних університетів у процесі науково-дослідної практики. *Наукові записки кафедри педагогіки*, *51*, 105–112. https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-12

Amirova, A., Iskakovna, J., Zakaryanovna, T., Nurmakhanovna, Z., & Elmira, U. (2020). Creative and Research Competence as a Factor of Professional Training of Future Teachers: Perspective of Learning Technology. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, *12*(4), 278–289. https://doi.org/10.18844/wjet.v12i4.5181

Davidson, Z. E., & Palermo, C. E. (2015). Developing Research Competence in Undergraduate Students through Hands on Learning. *Journal of Biomedical Education*, *2015*(1), 1–9. https://doi.org/10.1155/2015/306380

Strilets, S. I., & Striletska, N. M., & Zaporozhchenko, T. P. (2020). 013 «Primary Education» Speciality Students' Democracy Culture Competences Formation in the Course of «Mathematics». *New Inception*, *1*, 14–26. https://doi.org/10.5281/zenodo.3978012

References

Amirova, A., Iskakovna, J., Zakaryanovna, T., Nurmakhanovna, Z., & Elmira, U. (2020). Creative and Research Competence as a Factor of Professional Training of Future Teachers: Perspective of Learning Technology. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, *12*(4), 278–289. https://doi.org/10.18844/wjet.v12i4.5181 [in English].

Arkhypova, S. P. (2018). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh mahistriv sotsialnoi roboty u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of the Research Competence of Future Masters of Social Work in the Process of the Professional Training]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriia «Pedahohichni nauky», 15,* 3–12. https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3043/3230 [in Ukrainian].

Bida, O. A. (2017). Zmist poniattia «doslidnytska kompetentnist» u vitchyznianii ta zarubizhnii literature [The Content of the Concept of «Research Competence» in Domestic and Foreign Literature]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriia «Pedahohichni nauky», 15,* 3–6. https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1915 [in Ukrainian].

Bilyk, Zh., Shapovalov, Ye. & Shapovalov, V. (2023). Rozvytok doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv predmeta «Osnovy zdorovia» iz zastosuvanniam STEAM-tekhnolohii [The Development of the Research Competence of the Future Teachers of the Subject «Basics of Health» Using STEAM Technologies.]. *Naukovi zapysky Maloi akademii nauk Ukrainy, 1*(26), 18–26. http://doi.org/10.51707/2618-0529-2023-26-03 [in Ukrainian].

Bondarenko, H. P. (2021). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti yak chynnyk udoskonalennia profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy ta literatury [Formation of the Research Competence as a Factor of Improving the Professional Training of the Pre-service Teachers of Ukrainian language and Literature]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka, 1*(100), 46–56. https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-46-56 [in Ukrainian].

Bondarenko, L. I. (2017). Diahnostyka sformovanosti doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Diagnostics of the Development of the Research Competence of the Pre-service Lecturers of Higher Educational Institutions]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia «Pedahohichni nauky», 7*(2), 11–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2017_7(2)_4 [in Ukrainian].

Borovyk, A. (2023). Model formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia istorii u protsesi fakhovoi pidhotovky [The Model of the Research Competence Formation of a Pre-service History Teacher in the Process of the Professional Training]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Seriia «Pedahohichni nauky», 26*(55), 63–75. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/26_55_2023/Bulletin_26_55_Pedagogika_Borovyk.pdf [in Ukrainian].

Chystiakova, I. A. (2016, Hruden 23-24). Doslidnytska kompetentnist yak skladova profesiinoї kompetentnosti mahistriv: dosvid SShA [The Research Competence as a Component of the Masters' Professional Competence: the Experience of the USA]. In *Stanovlennia i rozvytok pedahohiky,* materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (s. 168–171). Helvetyka [in Ukrainian].

Davidson, Z. E., & Palermo, C. E. (2015). Developing Research Competence in Undergraduate Students through Hands on Learning. *Journal of Biomedical Education*, *2015*(1), 1–9. https://doi.org/10.1155/2015/306380 [in English].

Holovan, M. S., & Yatsenko, V. V. (2012). Sutnist ta zmist poniattia «doslidnytska kompetentnist» [The Essence and Content of the Concept of «the Research Competence»]. *Teoriia ta metodyka navchannia fundamentalnykh dystsyplin u vyshchii shkoli* (Vyp. VII, s. 55–62). Vydavnychyi viddil NMetAU. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/57953/13/Holovan_Sutnis_zmist_poniattia.pdf; jsessionid=24D9BB2E87FE7CC82E36440D8D84027C [in Ukrainian].

Honcharenko, Ya. V. (2017, Traven 25-26). Naukovo-doslidna praktyka v systemi pidhotovky mahistriv spetsialnosti «Matematyka» [The Scientific and Research Practice in the System of Training Masters in the «Mathematics» Specialty]. In *Suchasni problemy fizyko-matematychnoi osvity i nauky,* tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (s. 118–119). Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M.P. Drahomanova [in Ukrainian].

Kaidalova, L. H., Shvarp, N. V., & Savokhina, M. V. (2017). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti mahistrantiv spetsialnosti «Nauky pro osvitu», osvitnoї prohramy «Pedahohika vyshchoї shkoly» [Formation of the Research Competence in Master Students of the «Educational Sciences» specialty, educational program «Higher School Pedagogy»]. *Profesiina osvita: problemy i perspektyvy, 12,* 134–140 [in Ukrainian].

Kysla, O. F. (2015). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti studentiv mahistratury pid chas asystentskoi praktyky [Formation of the Research Competence of Master's Students during the Assistantship]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia «Pedahohichni nauky», 125,* 319–322 [in Ukrainian].

Luchaninova, O. P. (2022). Suchasni pidkhody do rozvytku doslidnytskoї kompetentnosti mahistriv z profesiinoї osvity u protsesi pidhotovky kvalifikatsiinoї roboty [Modern Approaches to the Development of the Masters' Research Competence in Vocational Education in the Process of Preparing the Qualification Thesis]. *Imidzh suchasnoho pedahoha, 5*(206), 10–15 https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-10-15 [in Ukrainian].

Lymar, Yu. M. (Rozrob.). (2020). *Robocha prohrama «Naukovo-doslidna praktyka»* [«The Scientific and Research Practice» Work Program]. Natsionalnyi universytet «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka. https://drive.google.com/file/d/1pTkdWhFHcTpFXi1yzjTnQUaapCCswpl8/view [in Ukrainian].

Minenok, A. O. (Rozrob.). (2020). *Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Tekhnolohii naukovo-pedahohichnykh doslidzhen»* [Work Program of the Academic Discipline «Technologies of Scientific and Pedagogical Research»]. Natsionalnyi universytet «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka. https://drive.google.com/file/d/1zp5t_wJT5oUQVdwUQ8KXnUmBeVrxXoDv/view [in Ukrainian].

Omelianenko, H. A. (2014). Doslidnytska kompetentnist u strukturi profesiinoi kompetenosnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu [The Research Competence in the Structure of the Future Physical Education and Sports Specialists' Professional Competence]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia «Pedahohika», 13,* 182–188. https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/921 [in Ukrainian].

Osypova, N. V., Vinnyk, M. A., & Tarasich, Yu. H. (2014). Model formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti u maibutnikh inzheneriv-prohramistiv [Model of the Research Competence Formation in Future Software Engineers]. *Information Technologies in Education, 20,* 150–159. http://www.ite.kspu.edu/webfm_send/798 [in Ukrainian].

Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on Academic Integrity at T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. (2024). https://drive.google.com/file/d/1LBczFimbi TyDU90wxxRhwJaHojn GgZ8x/view [in Ukrainian].

Polozhennia pro orhanizatsiiu ta provedennia praktyky zdobuvachiv vyshchoi osvity Natsionalnoho universytetu «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the Organization and Conduct of the Practical Work of the Applicants for Higher Education at T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. (2023). https://drive.google.com/file/d/1KtP5omFWL3Nl9i_HrVuU7Y Phi3 b3tl2d/view [in Ukrainian].

Polozhennia pro vypusknu kvalifikatsiinu robotu v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the Qualification Work at T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. (2024). https://drive.google.com/file/d/1NLwuUZTW1vq8GUjAJ vAjCvx0b 4ih1j DQ/vie [in Ukrainian].

Profesiinyi standart «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity» [Professional Standard «Teacher of a General Secondary Education Institution»]. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 1225. (2024). https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity [in Ukrainian].

Shtonda, O. H., Biletska, S. A., & Proskurnia, O. I. (2022). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti mahistriv pedahohichnykh universytetiv u protsesi naukovo-doslidnoi praktyky [Formation of the Pedagogical Universities Masters' Research Competence in the Process of the Scientific and Research Practice]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky, 51,* 105–112. https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-12 [in Ukrainian].

Standart vyshchoi osvity zi spetsialnosti 013 Pochatkova osvita druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of Higher Education in the 013 Primary Education Specialty of the Second (Master's) Level of Higher Education.]. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 480. (2024). https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/08.04.2024/013.Pochatkova.osvita-mahistr-480.vid%2008.04.2024.pdf [in Ukrainian].

Stepaniuk, K. (2012). Doslidnytska kompetentnist yak skladova doslidnytskykh umin maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly [The Research Competence as a Component of the Pre-service Primary School Teachers' Research Skills]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti. Seriia»«Pedahohichni nauky», 9,* 272–275. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2012_9_53 [in Ukrainian].

Strilets, S. I., & Striletska, N. M., & Zaporozhchenko, T. P. (2020). 013 «Primary Education» Speciality Students' Democracy Culture Competences Formation in the Course of «Mathematics». *New Inception*, *1*, 14–26. https://doi.org/10.5281/zenodo.3978012 [in English].

Striletska, N., & Puchkov, I. (2023). Osoblyvosti proiektuvannia ta rozroblennia navchalnoho kursu na platformi MOODLE [The Peculiarities of Designing and Developing a Training Course on the MOODLE Platform]. *New Inception, 3-4*(13–14), 33–49. https://doi.org/10.58407/NI.23.3-4.3 [in Ukrainian].

Sysoieva, S. O., & Kozak, L. V. (2016). *Rozvytok doslidnytskoi kompetentnosti vykladachiv vyshchoi shkoly* [The Development of the Lecturers' Research Competence]. VP «Edelives» [in Ukrainian].

Zhytomyrska, T. M. (2023). Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti vykladachiv u osvitnii diialnosti zakladiv osvity [Formation of the Teachers' Research Competence in the Educational Work of Educational Institutions]. *Innovatsiina pedahohika, 58*(1), 141–144. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_1/29.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.04.2025